

**Lapin lääninhallituksen tulossuunnitelma
vuosille 2004 – 2008 ja
talousarvioehdotus vuodelle 2004**

Sisällysluettelo

1	Toimintaympäristö	4
2	Talousarvioehdotus vuodelle 2004 ja vuosien 2005 - 2008 kehykset	6
3	Toimialajaon mukaiset suunnitelmat	7
	Eri toimialojen yhteiset tavoitteet vuodelle 2004	7
	Sosiaali- ja terveystoimi	7
	Toimintaympäristön muutos	
	Avaintulokset 2004 – 2008	
	Keskeiset tulostavoitteet 2004	
	Sivistystoimi	9
	Toimintaympäristön muutos	
	Avaintulokset 2004 – 2008	
	Keskeiset tulostavoitteet 2004	
	Kilpailu- ja kuluttaja-asiat	17
	Toimintaympäristön muutos	
	Avaintulokset 2004 – 2008	
	Keskeiset tulostavoitteet 2004	
	Liikennehallinto	17
	Toimintaympäristön muutos	
	Avaintulokset 2004 – 2008	
	Keskeiset tulostavoitteet 2004	
	Pelastushallinto	19
	Toimintaympäristön muutos	
	Avaintulokset 2004 – 2008	
	Keskeiset tulostavoitteet 2004	
	Poliisitoimi	20
	Toimintaympäristön muutos	
	Avaintulokset 2004 – 2008	
	Keskeiset tulostavoitteet 2004	
	Oikeushallinto	22
	Toimintaympäristön muutos	
	Avaintulokset 2004 – 2008	
	Keskeiset tulostavoitteet 2004	

Kansainväliset asiat	24
Toimintaympäristön muutos	
Avaintulokset 2004 – 2008	
Keskeiset tulostavoitteet 2004	
Hallinto	26
Toimintaympäristön muutos	
Avaintulokset 2004 – 2008	
Keskeiset tulostavoitteet 2004	
Talousarvioehdotus 2004	27
Tulot	
Budjettilomakkeet	

1 Toimintaympäristö

Väestön väheneminen hidastunut

Kymmenisen vuotta jatkunut väestön väheneminen näyttää oleellisesti hidastuneen. Lapin lääni menetti vuosien 1994–2002 aikana väestöstään 7,5 prosenttia eli yli 15 000 henkeä. Pahimmat väestökatovuodet ajoittuivat vuosituhannen vaihteeseen, jolloin väestö väheni 2 400–2 500 hengellä vuosittain. Tammi–syyskuussa 2003 väkiluku pieneni enää vajaalla 700 hengellä. Ennakkotiedon mukaan Lapin läänin väkiluku oli 30.9.2003 187 114 henkeä. Väestökehitys suunnittelukaudella riippuu yleisestä talouskehityksestä.

Lapin väestön voimakas väheneminen on johtunut sekä syntyvyyden nopeasta laskusta että ennen kaikkea muuttoliikkeestä. Vielä 1990-luvun alkuvuosina Lapissa syntyi vuosittain noin 2 700 lasta, kun vuonna 2002 syntyneitä oli noin tuhat vähemmän. Vuonna 2002 – ensimmäistä kertaa koko läänin historiassa – Lapissa kuoli enemmän ihmisiä kuin syntyi. Ennakkotiedon mukaan Lapin läänissä tammi–syyskuussa 2003 elävänä syntyneiden määrä oli 1 370, kuolleiden määrä 1 337 ja muuttotappio 696 henkeä. Koska Lapista poismuuttaneet ovat yleensä nuoria, vuosia jatkunut muuttovirta on vaikuttanut erittäin epäedullisesti väestön ikärakenteeseen. Vuonna 2005 eläkkeelle jäävä ikäluokka on suurempi kuin työmarkkinoille tuleva ikäluokka.

Elinkeinoelämässä myönteistä kehitystä

Kemi–Tornio-alueelle sijoittuneen metsä- ja metalliteollisuuden merkitys heijastusvaikutuksineen on koko Lapille suuri. Lapin teollisuuden tuotannosta noin 85 prosenttia on peräisin metsä- ja metalliteollisuudesta. Merkittäville investoinneille metsä- ja metalliteollisuus ovat jatkuvasti kyenneet nostamaan kilpailukykyään. Jaloterästuotanto kaksinkertaistuu Torniossa vuonna 2004 valmistuvien investointien jälkeen ja tuotantoyksiköstä tulee alallaan maailman suurin. Metsäteollisuuden tuotannosta vientiin meni vuonna 2002 ennakkotiedon mukaan noin 77 prosenttia ja metalliteollisuuden tuotannosta noin 60 prosenttia. Suuret teollisuusyksiköt työllistävät Lapin läänissä lähes 6 000 työntekijää.

Lapin matkailun, erityisesti talvi- ja joulumatkailun, kehitys on ollut myönteistä. Rekisteröityjen yöpymisten määrä lisääntyi Lapissa tammi-elokuussa 2003 noin kolme prosenttia, kun koko maassa vastaavana aikana yöpymiset vähenivät noin kaksi prosenttia. Vuonna 2003 joulumatkailijoiden määrä on jälleen nousemassa ennätyslukemiin. Charter-lentoja saapuu joulukuussa 2003 Lapin lentokentille (ml. Kuusamo) noin 380, joka on 30 enemmän kuin vuosi sitten. Lappiin arvioidaan tulevan tänä vuonna lentäen noin 75 000 joulumatkailijaa. Lapin joulumatkailutulo vuonna 2002 oli noin 19 miljoonaa euroa.

Työttömien määrä vähentynyt

1990-luvun alun laman aikana Lappi menetti noin 22 000 työpaikkaa, joista arviolta vain noin vajaa neljäsosa on saatu tähän mennessä takaisin. Työttömien määrä on 1990-luvun puolivälin huippukorkeiden lukujen jälkeen tasaisesti vuosi vuoden jälkeen vähentynyt. Vuonna 2002 Lapissa oli työttömiä keskimäärin noin 16 200 eli 18,3 prosenttia työvoimasta. Tammi–syyskuussa 2003 vastaavat luvut olivat noin 15 200 ja 17,2 prosenttia. Vaikein työttömyystilanne on Itä-Lapissa, jossa useissa kunnissa työvoimasta yli 20 prosenttia on

työttömänä. Itä-Lapin tilanne tulee Salcompin irtisanomisten myötä vielä merkittävästi vaikeutumaan. Palkkaperusteisilla toimenpiteillä työllistettyjen ja työvoimakoulutukseen osallistuvien osuudet työvoimasta ovat Lapissa selvästi korkeammat kuin koko maassa keskimäärin.

Kuntien taloustilanne jälleen heikkenemässä

Lapin läänin kuntien taloustilanne oli tilapäisesti vuonna 2002 hieman edellisvuosia parempi. Negatiivinen vuosikate oli Suomen Kuntaliiton ennakkotietojen mukaan vain kolmella Lapin kunnalla, ja kuntien lainakanta pysyi suunnilleen ennallaan. Lapin kuntien talouden kohenemiseen vaikuttivat valtionosuuslainsäädäntöön tehdyt kuntatalouden vakautuspaketin mukaiset muutokset, kuntien saamat verotilitysten oikaisut ja harkinnanvaraiset rahoitusavustukset, joita vuonna 2002 myönnettiin puolelle Lapin kunnista. Kunnallistalouden rahoitustilanne heikkenee kokonaisuutena jälleen selvästi vuonna 2003, mutta Lapin kuntien osalta kuntatalouden tilan on arvioitu olevan vuonna 2003 vielä kohtuullinen. Syyskuussa 2003 neljälle Lapin kunnalle myönnettiin aikaistettua harkinnanvaraista tukea erityisen heikon taloudellisen tilan johdosta. Vuonna 2004 kuntien rahoitusaseman on ennustettu edelleen heikkenevän.

Useilla Lapin kunnilla on vaikeuksia järjestää kuntalaisilleen lakisääteisiä peruspalveluja. Elinkeinotoiminnan kehittämiseen ja investointien tekemiseen resurssit ovat pääsääntöisesti hyvin vähäiset. Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti Lapissa vuonna 2003 on lähes prosenttiyksikön korkeampi kuin koko maan keskimääräinen tuloveroprosentti, eikä yksikään alueen kunnista alita valtakunnan keskiarvoa. Lapin kunnat ovat keskimääräistä velkaantuneempia. Kuntien lainakanta vuonna 2002 ennakkotiedon mukaan oli Lapissa yli 1 400 euroa asukasta kohti, kun se Manner-Suomen kunnissa oli keskimäärin vajaa 900 euroa. Kolmella Lapin kunnalla oli velkaa yli 2 000 euroa asukasta kohti.

Lappi toimintaympäristönä

Toimintaympäristönä Lappi on erilainen ja haastava. Lapille on ominaista vähäinen väestö, saamelaiset, suuri pinta-ala, harva asutus, pitkät etäisyydet niin läänin sisällä kuin valtakunnan keskuksiin, kansainvälinen sijainti, vilkas matkailu ja ankarat luonnonolosuhteet. Toiminta Lapissa vaatii niin lääninhallitukselta kuin alueen kunnilta selvästi enemmän resursseja kuin toiminta muualla Suomessa, mikä tulisi huomioida päätöksenteossa kaikilla hallinnon tasoilla.

Lähteet: Lapin liitto, Suomen Kuntaliitto, Tilastokeskus ja työministeriö.

2 Talousarvioehdotus vuodelle 2004

Lapin lääninhallituksen alustava menokehusehdotus vuodelle 2004 on 4 992 000 euroa ja nettoutettavat julkisoikeudelliset tulot ovat arviolta 326 000 euroa ja vuokratulot johtokeskuksesta 305 000 euroa.

Varsinainen määräraahakehys ja pysyväisluonteiset tulot eivät ole riittäneet kattamaan menoja vuodesta 2001 lähtien. Aikaisempien vuosien säästöillä voidaan vielä vuonna 2004 kattaa toimintaa sekä toimitilojen peruskorjauksiin liittyviä menoja. Vuonna 2003 aloitettu edustustilojen uudistaminen jatkuu vielä ja suurin kustannuspaine kohdistuu tulevalle vuodelle.

Määräaikaisten palvelusuhteiden perusteita tarkastellaan valtionvarainministeriön 14.10.2003 kirjeen mukaisesti.

Vuosina 2005 – 2008 varsinainen määräraahakehys ja pysyväisluonteiset tulot eivät riitä kattamaan toimintaa.

Rovaniemi 20.11.2003

Maaherra

Hannele Pokka

Lääninpoliisijohtaja

Pentti Saira

3 Toimialajaon mukaiset suunnitelmat

Valtion talousarvioehdotuksessa esitetyt lääninhallitusten toiminnan yleiset painopisteet vuonna 2004

Lääninhallitukset edistävät alueellista kehitystä ja varmistavat, että alueellinen ja seudullinen hyvinvointipolitiikka ja kansalaisten turvallisuus paranee. Tämän toteutumiseksi lääninhallitukset osallistuvat maakuntaohjelmien laadintaan, edistävät viranomaisten ja muiden toimijoiden verkostoituvaa yhteistyötä sekä poikkeusoloihin varautumista.

Lääninhallitukset toimivat sosiaalisen turvallisuuden ja terveyden yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä syrjäytymisen vähentämiseksi. Eri viranomaisten yhteistyöllä, erityisesti edistämällä valtion ja kuntien viranomaisten yhteistyötä tunnistetaan turvattomuutta aiheuttavia sosiaalisia ja taloudellisia tekijöitä ja puututaan niihin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Lääninhallitukset tukevat erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämistä. Huumausaineiden saatavuutta ja käyttöä ehkäistään ja niistä aiheutuvia riskejä vähennetään ja painotetaan ennaltaehkäisevää päihde- ja huumetyötä. Nuorten ja riskiryhmien sosiaalisesti vahvistamiseksi ja osallisuuden tukemiseksi edistetään hallinnonalojen ja muiden toimijoiden, erityisesti kansalaisjärjestöjen välistä yhteistyötä.

Lääninhallitukset toimivat kansalaisten perusoikeuksien toteutumiseksi alue- ja paikallistasolla. Ne seuraavat peruspalvelujen tarjontaa ja tarvetta läänin alueella. Ne arvioivat palveluverkkojen riittävyttä sekä yleisesti palvelujen saatavuutta sekä palvelujen ja markkinoiden toimivuutta.

Sosiaali- ja terveystoimi

Toimintaympäristön muutos

Taloudellisen kasvun hidastuminen on vähentänyt tuotannon ja väestön pitkään jatkunutta keskittymistä kasvukeskuksiin Suomessa. Lapissa muuttoliikkeen seurauksena työttömyys on jopa laskenut huippulukemistaan 17 prosenttiin samalla kun muuttoliike ja väestön väheneminen ovat hidastuneet.

Keskittymisen hidastumisesta huolimatta maan alueelliset kehityserot ovat edelleen suuret. Lappi kokonaisuudessaan kuuluu talouden näkökulmasta maan ongelma-alueisiin. Lisäksi Lapin kuntien ja seutukuntien väliset kehityserot ovat suuret. Kuntaliiton mukaan (2003) kymmenen heikoimman seutukunnan joukkoon maassa mahtuvat kolme Lapin seutukuntaa (Pohjois-Lappi, Tornionlaakso, Itä-Lappi) Suhteellisesti suurin väestökato ja muuttotappio on edelleen Lapin alueilla. Huoltosuhde eli työvoiman ulkopuolella olevien suhde muuhun väestöön ylittää maan keskitason ja heikkenee entisestään.

Väestö ja työvoima ikääntyvät Lapissa. Kuolleisuus ylitti syntyvyyden vuonna 2002 ja muuttotappio vinouttaa ikärakennetta Lapissa. Eri väestöryhmien väliset erot terveydentilassa

ovat säilyneet suhteellisen suurina. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kysyntä kasvaa edelleen tarjontaa nopeammin. Asiakkaiden oikeus riittäviin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin vaarantuu, koska työvoiman ja tarjolla olevien palvelujen määrä on riittämättömässä olemassa oleviin tarpeisiin nähden. Lapin sosiaali- ja terveydenhuollon työvoimapuute on aiheutunut lähinnä kuntien talousongelmista. Jatkossa suurten ikäluokkien eläköityminen voi edellyttää uudentyypisiä ratkaisuja työvoimareservin hankinnassa. Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman 2004 - 2007 mukaan on kiinnitettävä erityistä huomiota nykyisen henkilöstön täydennyskoulutukseen ja alan yleiseen vetovoimaan. Myös maahanmuuttajien rekrytointi alalle nähdään mahdollisen toimintastrategiana.

Euroopan Unionin laajeneminen vuonna 2004 asettaa uusia haasteita sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle esimerkiksi alkoholiveron alenemisen ja huumeiden käytön mahdollisen lisääntymisen vuoksi.

Pitkäaikaistyöttömyys ja taloudelliset vaikeudet aiheuttavat ongelmia lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin ja terveyteen. Vaikeudet näkyvät lisääntyvinä huostaanottoina, alkoholiin ja huumeiden käyttönä sekä jonoina lasten psykiatrian vastaanotoille. Väestön hyvinvointia ja terveyttä uhkaavien erojen haitallisten kehityssuuntien ehkäisyyn, eliminointiin, ongelmien jälkihoidosta vastaamiseen ja syiden poistamiseen tarvitaan lisää voimavaroja.

Elintarvikevalvonnan ja muun ympäristöterveydenhuollon resurssien riittämättömyys kunnissa heikentää mm. kuluttajien mahdollisuuksia saada turvallisia elintarvikkeita ja lisää elintarvike-, ja ympäristöperäisten sairauksien esiintymistodennäköisyyttä.

EU-jäsenyyden myötä eläinlääkintäviranomaisille on tullut jatkuvasti uusia velvoitteita (eläintaudit, eläinsuojelu, vierasainevalvonta jne.) Euroopan eläintautitilanne asettaa lääninhallitukselle vaatimuksia valmiuksien ja valvonnan tehostamiseen.

Avaintulokset 2004 – 2008

1. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen
2. Työelämän vetovoiman lisääminen
3. Syrjäytymisen ehkäisy ja hoito
4. Toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva
5. Lapsiperheiden hyvinvointi

Keskeiset tulostavoitteet vuodelle 2004

1. Terveys 2015 -kansanterveysohjelman toimeenpano
2. Alkoholiohjelman toimeenpano
3. Vanhusten toimintakyvyn tukeminen -hankkeen toteuttaminen
4. Ympäristöterveyden alueen hankkeiden toimeenpano

5. Veto-ohjelman toimeenpano
6. Erityisryhmien palveluiden saatavuuden varmistaminen
7. Kansallinen hanke terveydenhuollon turvaamiseksi
8. Sosiaalialan kehittämishanke
9. Kansalaisten oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden edistäminen
10. Perhepoliittisen ohjelman osahankkeiden toteuttaminen

SIVISTYSTOIMI

Toimintaympäristön muutos

Lapin väestön ikärakenteen muutos sekä vanhemman väen alhainen koulutustaso asettavat koulutukselle ja sen kehittämiseksi suuria haasteita. Erityisesti aikuisten ammatillinen täydennyskoulutus sekä koulutuspalvelujen tarjonta ja saavutettavuus korostuvat. Vuonna 2003 käynnistetyn alhaisen koulutustason omaavan aikuisväestön koulutustason kohottamishjelma ”Noste-ohjelman” rahoitus jatkuu vuoteen 2007. Avustuksen tähän toimintaan myöntää lääninhallitus. Elinikäisen oppimisen toteutumiseksi on Lapissa tehtävä edelleen työtä laadukkaiden koulutuspalvelujen saavutettavuuden turvaamiseksi niin perusopetuksessa kuin toisen asteen koulutuksessakin. Läninhallitus on ottanut painoalueekseen toisen asteen koulutuksen turvaamisen kaikissa seutukunnissa.

Kysyntä ja kilpailu osaavista työntekijöistä lisääntyy Lapissa kaikilla aloilla lähitulevaisuudessa, koska eläkeiän saavuttavien työntekijöiden poistuma työmarkkinoilta on suuri ja kasvukeskusten mahdollisuudet houkuttelevat nuoria aikuisia. Työvoiman laadullinen ja määrällinen tarjonta tulee olemaan vakava ongelma. Lisäksi tällä vuosikymmenellä valtaosa lappilaisista pk-yrityksistä on sukupolvenvaihdostilanteessa. Elinkeinoelämän ja koulutuksen yhteistyön tuleekin lisääntyä entisestään. Koulutuksen on kyettävä reagoimaan muuttuviin koulutustarpeisiin. Ennakoinnin merkitys koulutuksen suuntaamisessa korostuu. Koulutuksen kautta pitäisi myös pystyä luomaan uusia työpaikkoja, jotta koulutetut ihmiset työllistyisivät omaan läänin. Läninhallituksen entistä selkeämpi rooli EU:n rakennerahastopäätöksissä antaa keinoja ja voimavaroja läänissä uusien käytäntöjen ja toimintamuotojen kehittämiseen.

Taloudellisten resurssien vähennyttä valtionosuuksien supistusten myötä opetus- ja kirjastotoimi ovat olleet osaltaan säästöjen kohteena. Yksiköiltä edellytetään entistä parempaa tuloksellisuutta sekä verkostoitumista palvelukyvyyn ja yhteistyön lisäämiseksi ja kehittämiseksi. Tämä luo painetta uudistaa myös koulutuksen rahoitusjärjestelmää, joka ei nykyisellään suosi pieniä kunnallisia tai seutukunnallisia koulutusyksiköitä eikä pienryhmissä tapahtuvaa opetusta. Tieto- ja viestintätekniikkamahdollisuudet otetaan suunnittelukaudella käyttöön.

Opetustoimen- ja kirjastolait korostavat kuntien sekä kirjasto- ja koululaitoksen vastuuta toiminnan järjestäjänä. Haasteena kunnilla on kuusivuotiaiden esiopetuksen ja koululaisten

aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen, oppilashuoltotyön tehostaminen, perusopetuksen ja lukiopetuksen opetussuunnitelmien uudistaminen sekä oman toimintansa arvioiminen.

Kirjastotoimessa korostuu niiden informatiivinen tehtävä: uudistuvat aineistokokoelmat ja kansalaisten tasavertainen pääsy tiedon lähteille. Uudet tehtävät ja toimintamuodot lisäävät sivistystoimen henkilöstön täydennyskoulutuksen tarvetta. Lääninhallituksen rooli peruspalvelujen arvioinnissa sekä oppilaan oikeusturvan toteutumisen seurannassa korostuu tilanteessa, jossa kuntien mahdollisuudet ja tahto huolehtia kansalaisten palveluista vaikeutuu. Ennaltaehkäisevän ohjauksen ja neuvonnan sekä täydennyskoulutuksen merkitys tulevat entistä tärkeämmiksi.

Kansainvälistyminen tuo uusia vaatimuksia Lapille. Koulutuksen avulla tulee kehittää läänin väestön valmiuksia toimia kansainvälistyvässä yhteiskunnassa.

Liikunnan merkitys läänin asukkaiden hyvinvoinnin kannalta kasvaa ja sen edistämiseksi korostetaan hallinnonrajojen yli menevää yhteistyötä. Liikunnan terveysohjelman tunnettavuus ja toteuttamisen piirissä olevien määrä lisääntyy. Laajojen kansalaisryhmien liikuntaedellytyksiä tuetaan liikuntapaikkarakentamisella ja peruskorjauksella ja otetaan huomioon erityisesti eri ikäryhmien tarpeisiin soveltuvan terveyttä edistävän liikunnan tarjontaa palvelevien lähiliikuntaedellytysten ja lasten liikuntamahdollisuuksien kehittäminen.

Avaintulokset 2004 - 2008

Yleissivistävä ja ammatillinen koulutus sekä yhteishaku

1. Oppilaitosverkoston ja ylläpitojärjestelmän kehittymistä, koulutuksen alueellista saavutettavuutta, tuloksellisuutta ja oppilaan oikeusturvan toteutumista seurataan ja arvioidaan.
2. Erityistä huomiota kiinnitetään ammattitaitoisen työvoiman saatavuuteen ja koulutuksen jälkeiseen työllistymiseen. Aikuiskoulutuksen ”noste-ohjelman” tavoitteena on ammatillisten tutkintojen hankkiminen niille, joilta puuttuu toisen asteen koulutus sekä tietoyhteiskuntataitojen kehittäminen. Vuosina 2003 – 2007 toteutetaan aikuisten koulutustason kohottamisohjelma, jonka tarkoituksena on kohottaa 30 – 54 -vuotiaiden enintään perusasteen tutkinnon suorittaneiden aikuisten koulutustasoa.
3. Ammatillisen koulutustarpeen alueellista ennakkointia kehitetään yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa ottaen huomioon työelämän tarpeet sekä ikääntyvän väestön ja nuorten ikäluokkien koulutuskysyntä.
4. Valtakunnallista yhteishakujärjestelmää toteutettaessa kiinnitetään erityistä huomiota neuvontapalveluihin.
5. Opetustoimen henkilöstökoulutusta toteutetaan ottaen huomioon täydennyskoulutuksen valtakunnallisten ja alueellisten toteuttajien tarkoituksenmukainen työnjako.

Saamelaiskoulutus

Saamenkielistä opetusta kehitetään ja parannetaan koulutuksen saavutettavuutta koululakien antamien mahdollisuuksien pohjalta.

Kirjastotoimi

Kirjasto- ja tietopalvelujen saavutettavuuden ja laadun kehittämistä edistetään ja seurataan sekä arvioidaan palvelujen toteutumista painoalueena kuntien välinen yhteistyö, digitaaliset aineistot sekä mobiili- ja verkkopalvelut.

Toimialojen yhteiset tavoitteet

1. Lääninhallitus ohjaa ja rahoittaa opetusministeriön hallinnonalan rakennerahasto-ohjelmahankkeita ottaen huomioon valtakunnalliset ja alueelliset kehittämistavoitteet. Alueellista yhteistyötä maakunnan liittojen ja työvoima- ja elinkeinokeskusten kanssa kehitetään ja tiivistetään.
2. Sivistysosasto osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön opetuksen, kulttuurin, liikunnan ja nuorisotoimen alueilla osana alueiden Euroopan kehitystä.

Liikuntatoimi

Liikunnan valtakunnalliset ja liikuntalaissa määritellyt tavoitteet toteutetaan ja toimenpiteitä yhteen sovitetaan ja arvioidaan yhteistyössä alueellisen liikuntaneuvoston kanssa. Läänin liikuntatoimi arvioi vuosittain sovittavat peruspalvelut.

Nuorisotoimi

1. Nuorisotyön peruspalvelujen arviointi

Läänin nuorisotoimi arvioi vuosittain erikseen sovittavat kuntien nuorisotyön peruspalvelut.

2. Nuorten elinolojen parantaminen

Läänin nuorisotoimen tehtävänä on nuorten elinolojen parantamiseen tähtäävien verkostojen perustamisen tukeminen alue- ja paikallistasolla sekä siihen liittyvän koulutuksen järjestäminen ja konsultointi. Nuorisotoimen tehtävänä on myös Lapin läänin nuorten elinolot -selvityksen ajan tasalla pitäminen ja johtopäätösten tekeminen selvityksen pohjalta.

3. Nuorten sosiaalinen vahvistaminen

Läänin nuorisotoimi seuraa nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen liittyviä hankkeita ja tarvittaessa sovittaa niitä yhteen, tiedottaa niistä ja tarvittaessa käynnistää uusia hankkeita yhteistyössä läänin sosiaali- ja terveystoimen, kuntien ja seutukuntien kanssa. Nuorisotoimi arvioi nuorten työpajojen sekä lasten ja nuorten iltapäiväkerhojen toimintaa ja vaikuttavuutta sekä jakaa lääninhallitukselle delegoidut em. toimintojen kehittämiseen tarkoitetut määrärahat.

4. Nuorison tiedotus- ja neuvontatoiminta

Nuorisotiedotus- ja neuvontapalvelujen kehittäminen sekä niiden saaminen kaikkien nuorten ulottuville on lähivuosien keskeinen tavoite. Hyvin hoidetut nuorisotiedotus- ja neuvontapalvelut ehkäisevät nuorten syrjäytymistä.

5. Nuorten vaikuttamismahdollisuudet

Nuorilla tulee olla vaikutusmahdollisuudet elinympäristöönsä. Läänin nuorisotoimi tukee nuorten osallisuutta ja yhteiskunnallista vaikuttamista esim. nuorisovaltuustojen tai muiden osallistumisjärjestelmien toimintaa edistämällä.

6. Kansainväliset asiat

Läänin nuorisotoimen tehtävänä on kansainvälisyyden edistäminen läänin alueella, EU:n uusista nuorisohjelmista tiedottaminen ja niiden toteuttamisen edistäminen, erillisten kansainvälisten projektien hankkiminen sekä opetusministeriön yhteistyöohjelmien alueellinen toteuttaminen sopimuksen mukaisesti. Lääninhallituksen nuorisotoimi osallistuu Barentsin alueen nuorisopoliittisen yhteistyön kehittämiseen ja yhteensovittamiseen. Lisäksi nuorisotoimi osallistuu pohjoismaiseen nuorisopoliittiseen yhteistyöhön.

Keskeiset tulostavoitteet 2004

Toimialojen yhteiset tavoitteet

1. Lääninhallitus arvioi peruspalvelujen toteutumista toimialakohtaisesti ja poikkihallinnollisesti sovittujen arviointikohteiden mukaisesti. Arviointi valmistellaan yhteistyössä opetusministeriön kanssa. Arviointi tehdään yhteisesti sovituin mittarein ja kriteerein.

2. Lääninhallitus toimii alueellisena päätöksentekijänä opetusministeriön hallinnonalan rakennerahastohankkeissa. Alueellisten tavoiteohjelmien ja Integreg III A – yhteisöaloiteohjelmien tarjoamat rahoitusmahdollisuudet hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti.
3. Lääninhallitus osallistuu aktiivisena toimijana Barentsin alueen ja Pohjois-Kalotin koulutus-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen yhteistyöhön sekä kahdenvälisen yhteistyön kehittämiseen erityisesti Murmanskin alueen, Norrbottenin läänin ja Pohjois-Norjan pohjoisten läänien Finnmarkin, Tromssan ja Nordlandin kanssa. Murmanskin alueen kouluhallinnon kanssa solmitaan vuosittain virallinen yhteistyösopimus.

Koulutuksen toimialue

1. **Alueellinen kehittäminen ja koordinointi.** Lääninhallitus osallistuu alueelliseen kehittämiseen yhdessä muiden aluetoimijoiden (Lapin liitto, Lapin TE-keskus, Lapin yliopisto, Rovaniemen ammattikorkeakoulu, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, kuntayhtymät, kunnat) kanssa sekä koordinoi Lapin osaamisstrategiatyötä ja edistää strategiaan liittyvien toimenpiteiden toteuttamista.
2. **Peruspalvelujen arviointi.** Seurataan vuosittain perusopetuksen jälkeen koulutuksen ulkopuolelle jääneiden osuutta sekä lukion ja ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden työhön ja jatko-opintoihin sijoittumista.
3. **Oikeusturva.** Arvioidaan oikeusturvan tilaa ja toteutumista kansalaisten yhdenvertaisuuden/perusoikeuksien näkökulmasta, annetaan informaatio-ohjausta oikeusturvaan liittyvissä asioissa sekä käsitellään tulleet valitukset, oppilasarvioinnin oikaisupyynnöt ja kantelut nopeasti. Oppilashuoltoa ja järjestyksenpitoa koskevien säännösmuutosten toimivuutta seurataan vuosittain.
4. **Rakentaminen.** Perustamishankkeiden informaatio-ohjauksessa, käsittelyssä ja lausuntoja annettaessa kiinnitetään erityistä huomiota turvalliseen opiskeluympäristöön sekä oppilaitosverkoston pedagogiseen ja taloudelliseen toimivuuteen. Hankevalmistelun laatutasoon kiinnitetään erityistä huomiota ja asiakirjojen täydennykset hoidetaan.
5. **Yhteishaku ja ohjauspalvelut.** Yhteishaku toteutetaan hallinnollisesti ja ohjauksellisesti annettujen ohjeiden sekä aikataulun mukaisesti. Ohjauspalveluja vahvistetaan laadullisesti yhteistyössä alueen oppilaitosten kanssa.
6. **Ammatillinen koulutus.** Seurataan ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamääräresurssin kohdentumista työelämän tarpeiden ja alueen elinkeinorakenteen kehittämisen kannalta ja arvioidaan ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon kehittymistä.
7. **Koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointi.** Toimitaan alueellisen kehittämisen edellyttämien osaamistarpeiden asiantuntijana osallistumalla koulutus- ja osaamistarpeiden valtakunnalliseen ja alueelliseen ennakointiin yhteistyössä koulutuksen järjestäjien ja muiden aluevaikuttajaorganisaatioiden kanssa tavoitteena työelämän tarpeita vastaavan osaamiskehityksen edistäminen.
8. **Täydennyskoulutus.** Järjestetään opetushenkilöstön täydennyskoulutusta valtakunnallisten painopisteiden mukaisesti ottaen huomioon koulutuksen valtakunnallisten ja alueellisten toteuttajien tarkoituksenmukainen työnjako.

9. **Aikuisten ammatillinen koulutus.** Osallistutaan opetusministeriön ohjeiden mukaisesti aikuisväestön koulutustason kohottamisohjelman, noste-ohjelman toimeenpanoon vuosina 2003-2007 tarkoitusta varten erikseen osoitettavalla määrärahalta.
10. **Saamelaiskoulutus.** Seurataan ja arvioidaan saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen toteutumista sekä tehdään tarvittaessa ehdotuksia opetuksen kehittämiseksi. Tuetaan opetushallituksen kanssa tehtävän sopimuksen mukaisesti saamelaiskuntia niiden opetussuunnitelmatyössä.
11. **Kansalaisten tietoyhteiskuntataidot.** Lääninhallitus koordinoi ja rahoittaa aikuisväestön tietotekniikkataitojen koulutusta.
12. **Kansainväliseen yhteistyöhön liittyvät tiedotustehtävät.** Lääninhallitus hoitaa Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen CIMO:n kanssa solmimansa sopimuksen nojalla SOKRATES II -ohjelmaan kuuluvien COMENIUS- ja ARION-alaohjelmien sekä Nordplus Junior -ohjelman alueellisia tiedotustehtäviä.

Kirjastot

1. Edistetään kirjastolainsäädännön ja kirjastopoliittisen ohjelman tavoitteiden pohjalta kansalaisten tarvitsemien kirjasto- ja tietopalvelujen kehittämistä siten, että palvelujen tasavertainen saatavuus turvataan.
2. Vastataan yleisten kirjastojen valtakunnallisen tilastotietokannan alueellisen osion tuottamisesta sekä osallistetaan tilastotietokannan ylläpitämiseen ja kehittämiseen kuntien päätöksenteon ja itsearviointin sekä kansallisen päätöksenteon, lainsäädännön ja arvioinnin tueksi.
3. Suoritetaan osana valtakunnallista arviointityötä läänin kirjastojen kunta-arviointeja.
4. Tuetaan kirjastohenkilöstön ammatillisen osaamisen täydentämistä ja uudistamista.
5. Edistetään ajanmukaisten ja laadukkaiden kirjastotilojen ja kirjastoautojen saamista läänin kirjastoille. Laaditaan kirjastojen perustamishankkeiden kiireellisyysjärjestys sekä käsitellään hankesuunnitelmat.
6. Tuetaan kirjastojen mahdollisuuksia opastaa kansalaisia avointen tietoverkkojen käytössä.
7. Tuetaan kirjastojen kansallisten sisältötuotanto-, kehittämis- ja kokeiluhankkeiden sekä EU-ohjelmiin liittyvien hankkeiden toteuttamista läänissä.
8. Tuetaan kirjastojen verkostoitumista, virtuaalikirjastopalvelujen kehittämistä ja kirjastojen oman aineiston tuottamista digitaalisessa muodossa.
9. Suunnitellaan Barentsin alueen kirjastojen täydennyskoulutushankkeita ja kirjastokonferenssien järjestämistä. Osallistutaan muihin kirjastoalan kansainvälisiin toimintoihin.

Liikuntatoimi

1. Liikuntapaikkarakentamisen määrärahoilla tuetaan laajojen väestöryhmien ja lähiliikuntaedellytysten luomista ottaen huomioon erityisesti lasten ja nuorten ja terveyttä edistävän liikuntamahdollisuuksien kehittäminen.
2. Edistetään terveyslääkintäohjelman toteutumista.
3. Sopeutuminen ala-asteikäisten aamu- ja iltapäivätoiminnan lainsäädännön vaatimiin muutoksiin.
4. Edistetään liikuntatoimen alueellista yhteistyötä ottaen huomioon liikuntalain tavoitteet.
5. Arvioidaan ulkoilureittien tasapuolista saavutettavuutta.

Nuorisotoimi

1. Nuorisotyön peruspalvelujen arviointi

Läänin nuorisotoimi arvioi vuoden 2004 nuorisotyön peruspalvelukohteet. Kohteet sovi-
taan vuoden alussa.

2. Nuorten elinolojen parantaminen

Nuorten elinolojen tarkastelua jatketaan käyttämällä hyödyksi tuoretta Nuorten elinolat
Lapin läänissä II -selvitystä.

3. Nuorten sosiaalinen vahvistaminen

Nuorisotoimi arvioi nuorten työpajojen sekä lasten ja nuorten iltapäiväkerhojen toimintaa ja
vaikuttavuutta sekä jakaa vuoden 2004 toimintojen kehittämiseen tarkoitetut määrärahat.

4. Nuorison tiedotus- ja neuvontatoiminta

Läänin nuorisotoimi auttaa kuntia nuorisotiedotus- ja neuvontatoiminnan käynnistämässä
ja kehittämisessä vuonna 2003 alkaneen Lapin nuorisotiedotushankkeen puitteissa.

5. Nuorten vaikuttamismahdollisuudet

Läänin nuorisotoimi aktivoi kuntien nuorisovaltuustoja yhteistoimintaan ja järjestämään
yhteiskokouksia, joiden kautta nuoret voivat vaikuttaa Lapin asioihin.

6. Kansainväliset asiat

Vuoden 2004 aikana läänin nuorisotoimi syventää lähialueyhteistyötä Muurmanskin alueen
kanssa muun muassa ehkäisevän päihdetyön saralla. Jatketaan kolmikantayhteistyötä Italian
Campanian maakunnan, Englannin Northern Regionin ja Lapin välillä.

Läänin taidetoimikunta

Toimintaympäristön muutos

Ammatillisen taiteen harjoittamisen edellytykset eivät tule oleellisesti kohentumaan. Muut-
toliike keskuksiin vaikeuttaa maakunnassa toimivien taiteilijoiden toimeentuloa.

Toimintaympäristö on muuttumassa niin, että kulttuuritoimessa ei voida turvautua perinteiseen vuosibudjettiin. On löydettävä uusia rahoitusmahdollisuuksia ja yhteistyökumppaneita myös oman toimintasektorin ulkopuolelta.

Kansainvälisyys on edelleen kasvussa. Se edellyttää kulttuurilta uusia toimintamuotoja ja aktiivista työskentelyä yli rajojen. Barentsin euroarktinen kulttuuriyhteistyö ja muu eurooppalainen kanssakäyminen korostuvat Lapin läänin taide- ja kulttuuritoiminnassa.

Avaintulokset vuosille 2004 - 2008

1. Kulttuurinäkökulman vahvistaminen yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja kulttuurin saattaminen osaksi läänin kokonaiskehittämistä.
2. Ammatillisen taiteenharjoittamisen edellytysten parantaminen koko läänin alueella.
3. Kansainvälisen yhteistyön kehittäminen pääsuuntina Barentsin euroarktinen alue ja muu Eurooppa.
4. Kulttuurin ja elinkeinoelämän yhteistyön kehittäminen.

Keskeiset tulostavoitteet 2004

1. Taiteellisen työskentelyn edellytysten parantaminen apurahoin ja erillisprojektein.
2. Taideharrastuksen tukeminen valtionavustuksin.
3. Kulttuuritoiminnan integroiminen muuhun alueelliseen kehittämistyöhön käytännön projektien avulla.
4. Osallistuminen kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän kehittämiseen.
5. Rahoitusjärjestelmien tunnettavuuden lisääminen kentällä.

Kilpailu- ja kuluttaja-asiat

Toimintaympäristön muutos

Peruspalvelujen arvioinnissa tehdään päivittäistavarakaupan aukioloaikaselvitys KTM:nstä eduskunnalle annettavaa selvitystä varten. Lidl:n vaikutusta päivittäistavaramarkkinoilla tullaan selvittämään Kuluttajaviraston kanssa suunniteltavalla ruokakorilla

EY:n kilpailulainsäädäntö uudistuu 1.5.2004 ja se lisää kansallisten kilpailuviranomaisten työmäärää. Vaikutukset voivat ulottua lääninhallitukseen asti.

Kilpailuasioihin on edelleen käytettävissä 0,3 ja kuluttaja-asioihin 1,7 henkilötyövuotta. Henkilötyövuositarve on 3.

Avaintulokset 2004 - 2008

1. Kuluttaja- ja kilpailuasioiden avulla parannetaan markkinoiden toimintaa ja läpinäkyvyyttä.
2. Kuluttajille tuotetaan ostopäätösten perustaksi monipuolista markkinainformaatiota.

Keskeiset tulostavoitteet 2004

1. Euron käyttöönoton vaikutuksista hintoihin ja pakkauskokoihin tehdään yhdessä Kuluttajaviraston kanssa seurantatutkimus.
2. Selvitetään etenkin paikallisesti ja alueellisesti vaikuttavia kilpailunrajoituksia.
3. Vaikutetaan ennaltaehkäisevästi elinkeinoelämän ja julkisen vallan kilpailua estäviin ja rajoittaviin järjestelyihin.
4. Kuluttajien ostopäätösten tueksi tehdään hintavertailuja ja varmistetaan kuluttajien tiedonsaanti niistä. Tehdään valtakunnallisia, teemoitettuja valvontakampanjoita.

Liikennehallinto

Toimintaympäristön muutos

Väestön väheneminen ja ikärakenteessa tapahtuvat muutokset aiheuttavat haasteen liikennepalveluille. Erityisesti kyyditysoppilaiden vähentyminen merkitsee joukkoliikenteen kysynnän heikkenemistä. Alueellinen ja sosiaalinen tasa-arvo ei toteudu kaikissa osissa läänin. Lisäksi EU:n vaikutukset voivat merkitä muutoksia henkilöliikennelainsäädäntöön tulevina vuosina.

Liikennepalvelujen ostojen merkitys lisääntyy itsekannattavan liikenteen toimintamahdollisuuksien heikentyessä. Linjaliikenne vähenee syrjäseuduilla ja paikoin on vaikeuksia saada uusia taksiryttäjiä lopettaneiden tilalle. Ostoliikenteen lisäksi palveluntarjonta kohdentuu yhä enemmän palveluliikenteeseen, kutsuohjattuun joukkoliikenteeseen ja kuljetusten yhdistelyyn. Joukkoliikenteen peruspalvelutaso ylläpidetään läänin alueella, mutta palvelujen tarjonta voi heikentyä joukkoliikennemäärärahoihin kohdistuvien leikkausten vuoksi.

Liikenneturvallisuuden parantaminen osana kansalaisten perusturvallisuutta on yhä tärkeämpää. Erityisesti kansainvälistyminen, matkailuliikenteen kasvu ja Venäjän rajan avautuminen lisäävät liikennettä läänin teillä. Päihteiden käytön yleistymisen lisää liikenteen onnettomuusriskejä. Normaaliajan erityistilanteisiin varautuminen korostuu viranomaisten valmiussuunnittelussa.

Avaintulokset vuosille 2004 – 2008

1. Liikennelupapolitiikalla ylläpidetään toimivaa luvanvaraista henkilö- ja tavaraliikennettä. Lupapäätökset käsitellään tehokkaasti hyvällä palvelutaso säilyttäen.

2. Turvataan kannattamattoman joukkoliikenteen ostamisen avulla perusliikennepalvelut läänin alueella. Määrärahojen niukkuuden vuoksi ostot kohdennetaan entistä tarkemmin. Kaupunkiseuduilla edistetään joukkoliikenteen houkuttelevuutta mm. lippukien avulla.
3. Kehittämistoiminnassa huomioidaan sujuvien joukkoliikenneyhteyksien luominen ja taksien riittävä määrä matkailua tukien. Suunnittelun, kehittämistoiminnan ja kokeilujen avulla edistetään matkaketjujen rakentamista, kutsuohjattua joukkoliikennettä ja palvelulinjoja. Tavoitteena on saada toimintaan vähintään yksi matkojenyhdistelykeskus ja matkakeskus.
4. Kehitetään toiminnan ja päätöksenteon tueksi seurantajärjestelmiä. Tietojen keräämisessä hyödynnetään yhdessä muiden lääninhallitusten ja liikenne- ja viestintäministeriön kanssa kehitettyä Seitikki –järjestelmää. Lupachtojen valvontaa kesken lupakauden tehostetaan.
5. Liikenneonnettomuudet läänissä vähenevät. Liikenneturvallisuuksi edistetään valtakunnallisen liikenneturvallisuuksi suunnitelman, valtioneuvoston periaatepäätöksi sekä läänin oman suunnitelman toteuttamisen avulla yhdessä muiden liikenneturvallisuuksi toimijoiden kanssa.
6. Poikkeusoloihin varautumista edistetään yhteistyössä eri viranomaisten, kuljetusyritysten, teleoperaattoreiden ja tietotekniikka-alan yritysten kanssa. Alan valmiussuunnitelmat ylläpidetään ja päivitetään.
7. Viranomaisyhteistyötä kansainvälisessä toimintaympäristössä jatketaan. Edistetään joukkoliikenteen toimivuutta ja liikenneturvallisuuksi osana Barentsin alueen yhteistyötä.

Keskeiset tulostavoitteet 2004

1. Turvataan julkisen liikenteen palvelut lupapolitiikan ja ostoliikenteen avulla. Palvelutaso ei heikkene edellisiin vuosiin verrattuna.
2. Arvioidaan joukkoliikenteen palvelujen tarve, tarjonta ja riittävyys peruspalvelujen arvioinnin yhteydessä.
3. Edistetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä muuttuvassa toimintaympäristössä. Tuetaan kuntien palveluliikenteitä, liikenteen esteettömyyttä ja kehitetään kutsuohjattua joukkoliikennettä. Liikenteen suunnittelussa huomioidaan matkailuelinkeinon merkitys.
4. Joukkoliikenteen palvelutasotavoitteiden määrittelyä eri seuduilla jatketaan yhdessä maakunnan liiton ja kuntien kanssa.
5. Toteutetaan läänin liikenneturvallisuuksi suunnitelmaa ja edistetään siten turvallisuutta yhdessä muiden liikenneturvallisuuksi toimijoiden kanssa. Kuntien liikenneturvallisuuksi työtä tuetaan ja aktivoidaan.

6. Viranomaisradioverkon (VIRVE) koordinoitua jatketaan liikenne- ja viestintäministeriön antamien ohjeiden mukaisesti.

Pelastushallinto

Toimintaympäristön muutos

Läänin väestön väheneminen ja työpaikkojen puute sekä koulutuspaikkojen keskittyminen joihinkin kuntiin tulee edelleenkin vaikeuttamaan vapaaehtoisten palokuntien hälytysosastojen nuorten jäsenten pysyvyyttä omissa kotikunnissaan. Tämän seurauksena hälytysosastojen henkilöstön keski-ikä kasvaa edelleen ja joissakin kunnissa hälytysosastojen henkilömäärä putoaa jo lähelle kriittistä määrää.

Alueellisen pelastustoimen aloittaessaan toimintansa vuoden 2004 alussa tulee lääninhallituksen toimintatapaan muutoksia. Lääninhallitus edelleen ohjaa ja valvoo pelastustoimen toimintaa mutta ohjaus ja valvonta tapahtuu pääsääntöisesti aluepelastuslaitoksen kautta kuntiin.

Pohjoisen yhteistyön seurauksena Lapin, Norrbottenin sekä Pohjois-Norjan sekä Venäjän välinen pelastuspalveluyhteistyö tiivistyy siten, että tarvittaessa suuronnettomuustilanteessa kaikki pohjoinen pelastus, sairaankuljetus ja sairaanhoitokapasiteetti tukitoimintoinen on yhteiskäytössä. Tämä nostaa merkittävästi pohjoisen alueen suuronnettomuusvalmiutta.

Avaintulokset 2004 – 2008

Pelastustoimen valtakunnalliset avaintulokset 2004 - 2008

1. Suomessa on hyvä turvallisuuskulttuuri.
2. Onnettomuuksien ja vahinkojen määrä laskee.
3. Toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa on nopeaa ja tehokasta.
4. Pelastustoimeen luotetaan.
5. Koulutusjärjestelmää kehitetään vastaamaan toimintaympäristön ja pelastustoimen järjestelmän uudistuksesta aiheutuvia muutoksia.
6. Uusi pelastustoimen järjestelmä (aluepelastuslaitos) otetaan käyttöön vuoden 2004 alusta.
7. Osallistutaan kansainvälisen pelastustoimen ja siviilikriisinhallinnan kehittämiseen.

Lapin lääninhallituksen pelastustoimen avaintulokset 2004 - 2008

8. Tuetaan elinkeinojen, erityisesti matkailuelinkeinon, turvallisuushankkeita ja turvallisuuskulttuurin kehittymistä.

9. Seurataan lakisääteisten tehtävien toteutumista ja niiden vaikutusta onnettomuuksien määrän kehitykseen.
10. Lääninhallitus tukee Lapin alueellisen pelastustoimen toteuttamishanketta.
11. Osallistutaan Northern SAR –toimintaan, Arktisen Neuvoston, Barentsin Euro - Arktisen Neuvoston pelastustoimen hankkeisiin sekä lähialueyhteistyöhön Murmanskin alueen pelastushallinnon kanssa.

Keskeiset tulostavoitteet 2004

1. Julkaistaan Lapin läänin pelastustoimen perustiedosto 2003-kirja.
2. Osallistutaan Lapin matkailun turvallisuuskoulutushankkeeseen.
3. Järjestetään alueellinen maanpuolustuskurssi nro 38 Inarin Saariselällä.
4. Valmistellaan yhdessä Northern –SAR viranomaisten kanssa Lapin, Norrbottenin ja Pohjois-Norjan kattava pelastustoimen resurssikartta edesauttamaan pelastustoimen yhteistyötä pohjoisessa.
5. Osallistutaan Barents Trust valmiusharjoituksen, joka pidetään vuonna 2005 valmisteluihin.
6. Jatketaan tilapäisten säteilysuojapaikkojen rakentamista yhdessä kuntien kanssa.
7. Seurataan kuntien palvelupäätöksien tasoa.

Poliisitoimi

Toimintaympäristön muutos

Läänin sisäinen muuttoliike keskittyy edelleen pääosin kuntakeskuksiin. Jossain mittakaavassa sitä suuntautuu vilkkaimpien matkailukeskusten ympärille (esim. Levi, Saariselkä, Ylläs ja osin Pyhätuntirikin). Väestön ikääntyminen ja keskittyminen kuntataajamiin jatkuu korostuneesti siten, että ikärakenteessa tulee lähivuosina korostumaan nuorten ikäluokkien väheneminen. Poliisipalveluiden kysyntä- ja tarvealueet eivät tule muuttumaan sinänsä, mutta niiden painopiste alkaa suunnittelukauden loppupuolella painottumaan entistä selkeämmin kunta-, asutus- ja eri toimintakeskuksiin. Samalla on kuitenkin pysyttävä turvaamaan harvaan asuttujen seutujen poliisipalvelut. Kansalaisten odotukset poliisin palvelukyvyistä ja –taidosta kasvavat. Poliisipalvelut mielletään entistä enemmän perusoikeuskysymyksenä. Poliisipalveluiden varmistaminen edellyttää toimivaa yhteistyötä niin poliisin sisällä kuin poikkihallinnollisesti. Poliisin on parannettava kokonaisvaltaista ja asiakaslähtöistä toiminnan laatua asiakkaan ja tehtävien kohtaamistilanteissa, asiakaspalautteen huomioimisessa sekä itse asioiden ja tehtävien hoitamisessa.

Ulkomaalaisasioissa ja kansainvälissä lähialueasioissa tulee korostumaan poikkihallinnolliset toimenpiteet. Poliisin lähialueyhteistyön ja kansainvälisen toiminnan tulee olla nykyistä

suunnitelmallisempaa, kokonaisvaltaisemmin organisoitua ja eri toimijatahot huomioivampaa.

Vaikka Lapissa kansalaiset eivät kyselytutkimuksen mukaan pidäkään rikollisuutta ongelmana, rikollisuuden ja häiriötekijöiden ilmiöt ovat entistä monitahoisempia koskettaen samalla montaa toimijaa. Ennalta estävä toiminta tulisi kohdentaa erityisesti nuoriin, syrjäytymisvaarassa ja rikolliselle uralle ajatusvaarassa oleviin sekä väkivaltatapauksiin. Paikallistason turvallisuus- ja liikenneturvallisuussuunnitelmien ajantasaisuudet ja toimivuudet edesauttavat poliisin osalta poikkihallinnollista yhteistyötä. Rikostorjunnassa Lapissa korostuu onnistuminen ns. massarikoksen ennaltaehkäisyssä ja selvittämisessä.

Poliisin toiminnan taloudellisuus- ja tehokkuusvaatimukset aiheuttavat muutostarpeita organisaatio- ja toimintarakenteisiin sekä vastuujakoihin. Tämäkin luo paineita onnistuvaan monitahoiseen yhteistoimintaan. Suunnittelukauden aikana tarkastellaan valtion paikallishallinnon ns. kihlakuntajärjestelmän toimivuutta eduskunnalle vuonna 2005 annettavassa selvityksessä ja tehdään mahdolliset muutokset. Poliisitoimen osalta tiedossa olevat lähivuosien kehukset eivät tule mahdollistamaan nykyisiä rakenteita. Tämä tulee olemaan aikaisen työmäärän vaativa prosessi.

Avaintulokset 2004 - 2008

1. Hälytyspalveluiden saatavuus ei heikkene vuoden 2001 tasosta.
2. Turvallisuustaso ei heikkene vuoden 2001 tasosta.
3. Prostituutio ilmiönä Lapissa on hävinnyt julkisuudessa.
4. Kansainvälinen ja lähialueyhteistyö toimii organisoidusti ja suunnitelmallisesti.
5. Vakavan huumausainerikollisuuden ja siihen liittyvän oheisrikollisuuden parissa toimivien ryhmien määrä ja koko ei kasva.
6. Ns. massarikoksen ennaltaehkäisy ja selvitystasot ovat selkeästi nousseet vuoden 2003 tasosta.
7. Johtaminen ja esimiestyö perustuu kaikilla tasoilla selkeisiin ja toimiviin johtamisjärjestelmiin, jotka edistävät vuorovaikutteisuutta, henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä, sisäistä luottamusta ja tulosohtaukseen pohjaavia toimintamuotoja.
8. Henkilöstön ammatinhallinta, työkyky, motivaatio ja sitoutuminen ovat hyvää tasoa.
9. Läänin poliisilaitosten välinen yhteistyö toimii ja niiden palvelutaso on vähintään vuoden 2001 tasoa.

Keskeiset tulostavoitteet 2004

1. Turvallisuuden tason ei heikkene vuoden 2001 tasosta.
2. Hälytyspalveluiden saatavuus ei heikkene vuoden 2001 tasosta.

3. Prostituutiota ilmiönä kuvaavat tunnusluvut ovat parantuneet vähintään 70 %:lla vuoden 2003 tasosta
4. Rikostutkinnan taso on noussut vähintään 2 prosenttiyksikköä vuoden 2001 tasosta.
5. Henkilöstön ammatinhallinta, työkyky, motivaatio ja sitoutuminen ovat hyvää tasoa.
6. Hankkeistaminen ja yhteisrahoitteinen toimintamalli tuottavat ensimmäisiä suunnitelmallisia tuloksia erityisesti tiedonhallinnassa, analysoinnissa, huumetorjunnassa sekä prostituution torjunnassa, perheväkivallan ehkäisyssä, varhaiseen puuttumiseen perustuvien toimintatapojen edelleen kehittämässä, alkoholilainsäädännön muutosten vaikutuksien huomioon ottamisissa, liikenneturvallisuuden parantamista koskevissa tavoitteissa, alkoholilain vastaisessa toiminnassa sekä etsintä- ja pelastustoiminnassa.

Oikeushallinto

Toimintaympäristön muutos

Lääninhallitukset vastaavat kihlakunnanvirastojen ulosotto-osastojen toiminnan ohjauksesta muun muassa huolehtimalla ulosottopiirien tarkastamisesta ja kouluttamisesta sekä tulohjauksesta. Painopistealueina tulevat useamman vuoden ajan olemaan ulosottolain kokonaisuudistusten ja käyttöön otettavan uuden tietojärjestelmän edellyttämän sekä toteutettavan toiminnan muutoksen varmistamiseen liittyvän koulutuksen järjestäminen ulosottopiirien henkilöstölle, tarkastustoiminnan ja tuloksellisuuden arvioinnin kehittäminen.

Oikeusministeriön toimesta lääninhallitusten roolia ulosottopiirien ohjaus-, valvonta ja koulutustehtävissä on viime vuosina lisätty ja roolin arvioidaan vahvistuvan entisestään. Erityisesti ohjaus-, arviointi- ja kehittämistehtävien merkitys lisääntyy tulevina vuosina.

Avaintulokset vuosille 2004 - 2008

1. Tuetaan ulosottopiirien tulostavoitteiden saavuttamista ja säilyttämistä.
2. Jatketaan ulosottopiirien lainsäädäntökoulutusta
3. Tehostetaan ulosottopiirien muuta koulutusta ja tarkastustoimintaa
4. Ulosottopiirien muutosvalmiuksien edistäminen
5. Kehitetään laadullista tulohjausta

Keskeiset tulostavoitteet 2004

1. Ulosottopiirien kouluttamista jatketaan oikeusministeriön suunnitelman mukaisesti. Maaliskuun 1. päivä 2004 voimaan tulevan uuden lainsäädännön ja uuden Uljas-

tietojärjestelmän koulutuksen osalta edetään ns. kertauskoulutus - vaiheeseen. Läänin lainsäädäntö- ja Uljas-kouluttajat sekä ulosottopiirien muutostyöryhmät kokoontuvat säännöllisesti lääninhallituksen johdolla järjestettäviin tilaisuuksiin, joissa pohditaan muutokseen liittyviä asioita ja visioidaan tulevia toimenkuvia ja työnkulkuja. Tavoitteena on varmistaa piirien muutosvalmius. Koulutuksen osalta toimitaan yhteistyössä Oulun lääninhallituksen kanssa.

2. Osallistutaan ulosotto-osastojen tulosohtaukseen sekä tuetaan ulosottopiirien tulostavoitteiden saavuttamista ja säilyttämistä. Tulosohtauksessa painottuvat jatkossa ns. laadulliset tavoitteet.
3. Ulosottopiirien tarkastusten toteuttaminen lääninhallituksen/lääninhallitusten laatiman yhteisen ns. revisiotarkastusta koskevan tarkastussuunnitelman mukaan. Tarkastustoiminnan tehostaminen ja läänin ulosottopiirien ulosottokäytännön yhtenäistäminen.

Kansainväliset asiat

Toimintaympäristön muutos

Sallan raja-aseman avautuminen kansainväliselle liikenteelle on luonut uusia edellytyksiä yhteistyölle erityisesti Murmanskin alueen keski- ja eteläosien kanssa. Tieyhteydellä on edelleen mm. turvallisuuteen ja palveluihin liittyviä puutteita sekä se aiheuttaa rikollisuuteen ja huumeisiin kulkeutumiseen liittyviä uhkia. Uutena haasteena on Salla-Kantalahti rautatieyhteyden aikaansaaminen.

Murmanskin öljysatama ja sinne Siperiasta rakennettava öljyputki luo uusia mahdollisuuksia taloudelliseen yhteistyöhön.

Lapin kansainvälistyminen suuntautuu rajanaapureiden lisäksi yhä enemmän myös kauemaksi Luoteis-Venäjälle, Siperiaan, Kaakkois-Aasiaan ja muille alueille, joihin lääninhallituksella on perinteisesti suhteet mm. Pohjoisen foorumin kautta. Näitä suhteita voidaan käyttää myös Lapin muitten toimijoiden, erityisesti yritysten hyväksi.

Arktisessa yhteistyössä aluetason rooli on vahvistunut niin yksittäisen alueen tasolla (Lappi) kuin myös alueorganisaatiotasolla (Pohjoinen foorumi). Maaherran toimiessa Pohjoisen foorumin puheenjohtajana toimitaan roolin voimistamiseksi ja vakiinnuttamiseksi. Yhteiset matkailu- ja poroprojektit voivat toimia mallina myös muun alan yhteistyölle.

Arktisen ja muu pohjoisen yhteistyön toimielimillä (Barentsin neuvosto ja alueneuvosto, Arktinen neuvosto, Pohjoinen foorumi, lähialueyhteistyö jne.) on edelleen vähän keskinäistä yhteistyötä. Lääninhallituksen tulee omalta osaltaan pyrkiä yhteistyön lisäämiseen erityisesti aluetasolla.

Pohjoisen ulottuvuuden toinen toimintasuunnitelma on hyväksytty. Siinä on aiempaa huomattavasti enemmän arktiseen alueeseen kohdistuvia tavoitteita. Niiden vieminen käytännön toimenpiteiksi on haaste Lapille.

Avaintulokset 2004 - 2008

1. Sallan raja-aseman avautuminen hyödynnetään siten, että Lapin yhteistyö erityisesti Murmanskin alueen keski- ja eteläosien kanssa vilkastuu. Erityinen paino on turvallisen liiketoimintaympäristön luomisessa. Selvitetään Salla-Kantalahti –rautatien rakentamisen taloudelliset edellytykset.
2. Lappi vahvistaa lähialueiden lisäksi elinkeino- ja muuta yhteistyötä niiden Luoteis-Venäjän, Siperian ja Kaakkois-Aasian alueiden kanssa, jotka ovat Pohjoisen foorumin jäseniä.
3. Arktisessa yhteistyössä itse arktisen aluetason asema voimistuu ja Lapin puheenjohtajuudella Pohjoisen foorumi rooli vahvistuu erityisesti kestävän taloudellisen kehityksen hankkeissa.
4. Yhteistyö pohjoisten yhteistyöorganisaatioitten ja niiden yksittäisten projektien kesken vahvistuu, jolloin toimintojen päällekkäisyys vähenee ja syntyy synergia-etua.

5. Lääninhallitus omalla toimialallaan on mukana Pohjoisen ulottuvuuden toimintasuunnitelman toteutuksessa.

Keskeiset tulostavoitteet 2004

1. Turvallisuuden laaja-alainen yhteistyöprojekti Murmanskin alueen kanssa käynnistyy. Lääninhallituksen useimmat toimintayksiköt ja muut alan viranomaiset ja järjestöt ovat siinä aktiivisesti mukana.
2. Murmanskin uusien suurhankkeiden hyödyntämiseksi luodaan hyvät yhteistyösuhteet asianomaisiin venäläisiin ja suomalaisiin yritys- ja viranomaistahoihin.
3. Matkailun kehittämiseen liittyvä yhteistyö tehostuu Vologdan, Pietarin ja Jakutian kanssa sekä käynnistyy Arkangelin ja Hanti-Mansian kanssa. Hanti-Mansian kanssa 2003 laadittu yhteistyösuunnitelman toteuttaminen käynnistyy.
4. Pohjoisen foorumin rooli voimistuu maaherran puheenjohtajuudella erityisesti taloudellisessa yhteistyössä ja se saavuttaa tällä alalla johtavan aseman arktisessa yhteistyössä.
5. Lääninhallituksen merkitys kasvaa kiinteämmän kansainvälisen yhteistyön kehittämisessä Lapin eri toimijoiden kesken erityisesti arktisen yhteistyön osalta.
6. Lääninhallitus aktiivisesti etsii toimintamuotoja, jolla se voi tulla mukaan Pohjoisen ulottuvuuden toimintasuunnitelman toteutukseen.

Hallinto

Toimintaympäristön muutos

Lapin lääninhallituksen uusi työjärjestys astuu voimaan 1.1.2004. Se tulee selkeyttämään sekä lääninhallituksen organisaatiota että tehtäväjakoja. Hallinto-osaston alla aiemmin toimineet liikennehallintoyksikkö ja pelastushallintoyksikkö muuttuvat itsenäisiksi osastoiksi. Oikeushallinto sekä kilpailu- ja kuluttajayksikkö muodostavat yhdessä oikeushallinto-, kilpailu- ja kuluttajaosaston. Koko lääninhallituksen työjärjestyksessä olevista muutoksista johtuen myös useat lääninhallituksen toimintayksiköistä, mukaan lukien hallinto-osasto, tarkistavat omat työjärjestyksensä.

Hallinto-osaston nykyisten resurssien vähäisyys ja useat pitkät päällekkäiset poissaolot vaikeuttavat perustoimintojenkin hoitamista. Sisäasiainministeriön hallinnonalan henkilöstö- ja taloushallinnon tukipalvelujen mahdolliset uudelleen järjestelyt – keskittäminen ja erikoistuminen – asettavat haasteita hallinto-osaston toiminnalle.

Verkkopalvelujen kehittyminen ja sähköisen asioinnin lisääntyminen ovat jo muuttaneet ja tulevat edelleenkin lisääntyvässä määrin muuttamaan lääninhallituksen toimintakulttuuria. Lääninhallituksessa ollaan siirtymässä paperittomaan kirjanpitoon.

Suunnitelmakauden aikana tarkastellaan valtion paikallishallinnon osalta kihlakuntahallinnon toimivuutta tarkastellaan eduskunnalle vuona 2005 annettavaan selontekoon liittyen.

Avaintulokset 2004 - 2008

1. Jatketaan lääninhallituksen strategiatyötä vuonna 2003 tehdyn strategiatyön pohjalta.
2. Henkilöstön kokonaisvaltaista työhyvinvointia lisätään ja henkilöstöjohtamista kehitetään.
3. Peruspalvelujen arviointi tehdä vuosi vuodelta laadukkaammin asettamalla arvioinnille saadun palautteen sekä arviointikoulutuksen yhteydessä esille tulleiden kehittämistarpeiden pohjalta vuosittain selkeät kehittämistavoitteet. Arviointiosaamista kehitetään koulutuksen avulla. Arvioinnin tulosten hyödynnettävyyteen kiinnitetään erityistä huomiota.
4. Olemassa olevien resurssien oikealla kohdentamisella sekä pitkän tähtäimen resurssi-suunnittelulla varmistetaan lääninhallituksen laadukas toiminta henkilö- ja mahdollisista tehtävämuutoksista huolimatta.
5. Tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arviointia kehitetään valtakunnallisten linjausten mukaisesti.
6. Pyritään varmistamaan, että kihlakuntahallinnon uudistukset palvelevat Lapin tarpeita.

Keskeiset tulostavoitteet 2004

1. Laaditaan vuoteen 2010 ulottuva lääninhallituksen strategia-asiakirja yhteisesti sovit-tavan tarkastelukehikon mukaisesti. Jatketaan vuonna 2003 aloitettua tuloskorttityö-skentelyä osastotasolla koko lääninhallituksen tuloskortin linjausten mukaisesti.
2. Päivitetään henkilöstöpoliittisen ohjelma kiinnittäen erityistä huomiota työhyvinvoinnin kehittämiseen. Tehdään henkilöstön osaamiskartoitus sekä koulutus- ja kehittä-missuunnitelma.
3. Peruspalvelujen arviointiraporttia kehitetään saadun palautteen mukaisesti arviointi-raportin sisäistä rakennetta muuttamalla ja yhdenmukaistamalla sekä ulkoasua esitys-teknisin keinoin parantamalla. Kehittämisehdotuksista tehdään konkreettisempia, jot-ta arviointiraportin hyödynnettävyys lisääntyy.
4. Verkkoasiointia kehitetään yhteisen verkkopalvelustrategian mukaisesti.
5. Sähköiseen asiointiin sekä tietosuoja- ja tietoturvakoulutukseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota.
6. Varaudutaan virkamiehen sähköisen asiointikortin käyttöönottoon.
7. Viestinnän painopistealueet nousevat lääninhallituksen yhteisistä ja toimintayksiköi-den tavoitteista. Sisäistä viestintää tehostetaan mm. uusimalla sisäisen tiedotuksen oh-je.
8. Hallinto-osaston tehtävät organisoidaan vuoden 2004 kuluessa hallinto-osaston uu-den työjärjestyksen mukaisesti.
9. Lääninhallituksen alaisen valtion paikallishallinnon yksiköiden ohjausta koor-dinoimaan perustetaan kihlakuntahallinnon työryhmä, jossa on edustus hallinto-osastolta, poliisiosastolta sekä oikeushallinto-, kilpailu- ja kuluttajaosastolta. Työryh-män puheenjohtaja on kansliapäällikkö.
10. Yhteispalvelulain tultua voimaan järjestetään läänikohtainen tiedotustilaisuus valtion aluehallinnon toimijoille.

Talousarvioehdotus 2004

LAPIN LÄÄNINHALLITUS		TALOUSARVIOEHDOTUS 2004			
	2003	2004	2004	2004-2003	
TULOT	arvio 14.11.	yleiskor.	ei yleiskor.	ei yleiskor.	
Kehys	4 800 000	4 992 000	4 992 000	101 000	
Vuokratulot	290 000	305 000	305 000	15 000	
Muut tulot	328 000	326 000	326 000	-2 000	
siirto 2003	582 000	288 600	288 600	-193 400	
siirto kalusteet		100 000	100 000		
Yhteensä	6 000 000	6 011 600	6 011 600	-79 400	
Lisämääräraha 11.9.2003	91 000				
Yhteensä	6 091 000				
MENOT					
Palkkausmenot *	3 710 200	3 868 100	3 803 400	93 200	
vakituiset		3 390 800	3 334 100		
määräaikaiset		477 300	469 300		
Toimintamenot	1 992 200	2 208 200	2 208 200	216 000	
toimintayksiköt	648 200	671 200	671 200	23 000	
johtokeskus	423 000	427 000	427 000	4 000	
kiinteistömenot	443 000	464 000	464 000	21 000	
kalustus	100 000	240 000	240 000	140 000	
atk	166 000	196 000	196 000	30 000	
muut yhteiset	212 000	210 000	210 000	-2 000	
Yhteensä	5 702 400	6 076 300	6 011 600	309 200	
siirto	388 600	-64 700	0		

2004 palkat: yleiskorotus 1,7 %

Tulot

LAPIN LÄÄNINHALLITUS

TALOUSARVIOEHDOTUS 2004

TULOT

NETTOUTETTAVAT JULKISOIKEUDELLISET TULOT

Tulosyksikkö	2003			2004
	TAE	tot.31.10.	vuosiarvio	TAE
Sosiaali- ja terveystoiminta				
alkoholivalvonta	94 000	92 374	100 000	100 000
poronlihatarkastus	117 000	37 057	130 000	140 000
Liikenneosasto	70 000	71 000	80 000	82 000
yhteensä	281 000	200 431	310 000	322 000
Hallinto-osasto		442	500	
Pelastusosasto		1 272	2 000	
Oikeush., kilp.- ja kuluttajaosasto				
oikeushallinto		2 908	3 000	
kilpailu- ja kuluttaja-asiat		560	600	
muut yhteensä		5182	5700	4000
YHTEENSÄ	281 000	205 613	315 700	326 000

MUUT TULOT

Yhteiset		12 211	12 300	
YHTEENSÄ	281 000	217 824	328 000	326 000
Vuokratulot /Johtokeskus	284 000	245 972	290 000	305 000
TULOT YHTEENSÄ	565 000	463 796	618 000	631 000

BUDJETTILOMAKE

Momentti 26.05.21.

LAPIN LÄÄNINHALLITUS

Käyttösuunnitelma	TAE	Ehdotus	Alustava arvio vuosille 2004-2007			
	2003 1 000 €	2004 1 000 €	2005 1 000 €	2006 1 000 €	2007 1 000 €	2008 1 000 €
Palkat *	3 710	3 868	3 868	3 868	3 868	3 868
Kiinteistömenot	438	464	472	472	472	472
vuokrat	373	396	404	404	404	404
sähkö	23	24	24	24	24	24
siivous	42	44	44	44	44	44
Muut kulutusmenot	1 016	1 077	1 077	1 077	1 077	1 077
Kalusteet	117	240	0	0	0	0
Johtokeskus	423	427	427	427	427	427
YHTEENSÄ	5 704	6 076	5 844	5 844	5 844	5 844
Nettoutettavat tulot	485	631	610	610	610	610
julkisoikeudelliset	201	326	326	326	326	326
muut tulot vuokra**	284	305	284	284	284	284
Nettokehys	4 891	4 992				
Arvio henkilötyövuosista	88,5	92,7	92	92	92	92

* vuosi 2004 sisältää yleiskorotuksen 1,7 %

** johtokeskuksen vuokratulot

BUDJETTILOMAKE

Momentti 26.05.21

LAPIN LÄÄNINHALLITUS

Tulot ja menot osastoittain vuonna 2004

Käyttösuunnitelma 1 000 €	Osastot										
	MAAHERRA	HAO	SIV	SOSTERV	LIIK	PEL	OIK, KIL	KV	POL	Porolihatark.	YHTEISET
Palkat *	133	1 002	910	1 060	267	198	158	140			
Muut kulutusmenot	115	105	100	103	32	33	24	29		140	396
Kalusteet											240
Johtokeskus											427
Kiinteistömenot	5	133	103	110	30	21	19	14	30		
Investoinnit											
Bruttomenot	253	1 240	1 113	1 273	329	252	201	183			1 063
Nettoutettavat tulot				104	82					140	
julkisoikeudell.suor.				104	82						
muut suoritteet											
Muut tulot											305
Nettomenot											
Lainanhoitomaksut		55									
Arvio henkilötyövuosista	1,0	28,0	21,7	23,2	6,3	4,5	4,0	3,0	6,3		

* Yleiskorotus 1,7 %